

VRAGEN

door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 107
van het Reglement van Orde, en de daarop door de Regering
schriftelijk gegeven antwoorden

1563. VRAGEN van het lid **Van der Spek** (P.S.P.) inzake beknotting van *vrije meningsuiting* in het mededelingenblad *Ad Valvas* van de Vrije Universiteit te Amsterdam. (Ingezonden 1 maart 1973.)

1. Is het de Minister bekend, dat het college van bestuur van de Vrije Universiteit de redactie van het mededelingenblad *Ad Valvas*, nadat dit blad een tijdlang een onafhankelijke status had, weer rechtstreeks aan zich heeft getrokken en daarna de hoofdredacteur van dit blad uit zijn functie geschorst heeft omdat hij weigerde een – overigens zeer summier en neutraal gesteld – verslag van de bezetting van het hoofdgebouw van deze universiteit uit dit blad te verwijderen?

2. Acht de Minister het feit, dat deze schorsing plaatsvond zonder dat de betrokken hoofdredacteur gelegenheid kreeg vooraf gehoord te worden, in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur? Zo nee, is de Minister dan bereid het college van bestuur van de Vrije Universiteit op het bestaan van deze beginselen, en met name op het recht van hoor en wederhoor, te wijzen?

3. Deelt de Minister de mening, dat vrije meningsvorming via een zo onafhankelijk mogelijke pers van levensbelang is voor iedere enigszins democratisch opgebouwde organisatie? Vloeit daaruit niet voort dat, in casu, universiteitsbesturen in het algemeen een grote terughoudendheid dienen te betrachten bij het aan zich trekken van het redactionele beleid van de aan hun universiteiten verschijnende periodieken – ook al verschijnen deze formeel (mede) onder hun auspiciën – en bij het ingrijpen in dat beleid, vooral als het zoals in dit geval, de nieuwsvoorziening betreft?

4. Is de Minister bereid maatregelen te bevorderen, die een zekere onafhankelijkheid van de universitaire pers te allen tijde waarborgen en in ieder geval een dergelijk autoritair en eenzijdig ingrijpen in de berichtgeving over wat er op een universiteit gaande is in het vervolg onmogelijk maken?

ANTWOORD van Staatssecretaris **Klein** (Onderwijs en Wetenschappen). (Ingezonden 30 augustus 1973.) (Zie ook *Aanhangsel Handelingen Tweede Kamer, 1972–1973, bladz. 1213.*)

1. De onder 1 gestelde vraag heeft betrekking op een voorval dat zich heeft afgespeeld bij een bijzondere instelling van wetenschappelijk onderwijs. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden van ondergetekende ten aanzien van deze universiteit zijn derhalve beperkt. Desgevraagd heeft het College van Bestuur van de Vrije Universiteit omtrent het feitelijke verloop van een en ander het volgende medegedeeld:

„Bij het in werking treden van de nieuwe bestuursstructuur van de Vrije Universiteit op 1 september 1972 bleef – in afwachting van het door het nieuwe universiteitsbestuur vast te stellen beleid – de bestuursstructuur van *Ad Valvas* zoals zij was. Het blad stond onder leiding van een redactieraad, benoemd door directeuren en curatoren van de Vrije Universiteit, senaat, wetenschappelijke staf, technisch-administratief personeel en studentenorganisaties. Het blad werd geredigeerd door een redactie, bestaande uit twee docenten en drie studenten, benoemd door de redactieraad, en door de eindredacteur. Deze laatste was een functionaris van de universiteit.

Op 24 oktober 1972 besloot de Universiteitsraad een commissie te benoemen die hem moest adviseren over de consequenties van de invoering der nieuwe bestuursstructuur voor *Ad Valvas* en over het in de toekomst te voeren beleid inzake het universiteitsblad. Deze commissie heeft inmiddels een rapport aan de raad uitgebracht op 5 maart 1973, dat in principe werd aanvaard. Voor de inhoud van dit rapport zij verwezen naar het hierbijgevoegde nummer van *Ad Valvas*, 20ste jaargang, nummer 24, voor zover ter zake ¹⁾.

Op 23 januari 1973 besloot de Universiteitsraad het oude redactiestatuut buiten werking te stellen en het College van Bestuur te verzoeken onder zijn toezicht het bureau Pers en Voorlichting met de redactie van *Ad Valvas* te belasten.

Aanleiding tot dit besluit was het bedanken als lid van de redactie door de twee docenten en één der studenten in de redactie. Dit bedanken was het gevolg van hun kritiek op het optreden van de eindredacteur van het blad; dat zodanig was dat „voor wat betreft *Ad Valvas* de persvrijheid aan de Universiteit verschaald werd tot een vrijheid voor de (eind)redacteur” (aldus de twee docenten in hun verklaring in het hierbij gevoegde *Ad Valvas*, 20ste jaargang, nummer 22, voor zover ter zake). Het College van Bestuur gaf aan het verzoek van de Universiteitsraad gevolg door de eindredacteur met de feitelijke samenstelling van het blad te belasten, echter onder leiding van het hoofd van het bureau Pers en Voorlichting van de universiteit en binnen het door deze gegeven mandaat. De eindredacteur kreeg de nadrukkelijke instructie van het College van Bestuur zich aan de vastgestelde regels en aan gemaakte afspraken te houden.”

Wat de schorsing van de eindredacteur op 9 februari betreft, deelde het College van Bestuur in *Ad Valvas*, 20ste jaargang, nummer 22, het volgende mee:

„Op woensdag 7 februari 1973 bleek de samenstelling van het nummer 20 een aantal problemen op te leveren in verband met de verslaggeving der vergaderingen op dinsdag 6 februari jl. Het hoofd van het bureau Pers en Voorlichting stelde, in overleg met de heer Brinkman, lid van het College van Bestuur, vast wat in het nummer opgenomen zou worden en waar en hoe het zou worden geplaatst; geen enkel stuk van de beschikbare kopij werd daarbij geschrapt. De heer Bückmann werd dienovereenkomstig geïnstrueerd.

Op donderdag 8 februari – toen het hoofdgebouw der universiteit bezet was – trachtte de heer Bückmann te overleggen met het hoofd van het bureau Pers en Voorlichting over het alsnog opnemen van een artikel over de bezetting (geschreven door een lid van de bezettingsraad) op woensdagnacht. Dit werd hem – onder mededeling dat op woensdag 7 februari de discussie over de samenstelling van nummer 20 gesloten was – expliciet verboden met de mededeling dat dit artikel met eventuele andere berichten over de bezetting in nummer 21 aan bod zou komen. Wel kon – als er kopijgebrek was en er nog gelegenheid was tot het zetten van kopij, hetgeen 24 uur eerder nog moeilijk bleek – ten behoeve van de actualiteit eventueel worden overgegaan tot een letterlijke overname in het blad van de schriftelijke eisen van de bezetters en de mededeling van het College van Bestuur aan de bezetters d.d. 8 februari 1973. De betrokken teksten werden de heer Bückmann telefonisch doorgegeven.

¹⁾ Nedergelegd op de bibliotheek, ter inzage van de leden.

Donderdagavond 8 februari bleek bij controle van de drukproeven van nummer 20 dat de heer Bückmann toch

- a. het hierboven bedoelde artikel had geplaatst;
- b. de afspraken met het hoofd van het bureau Pers en Voorlichting eigenmachtig had genegeerd.

Toen werd besloten tot een nooduitgave van vier van de acht samengestelde pagina's. Bovendien werd de heer Bückmann door het hoofd van de Algemene Dienst op vrijdagmorgen 9 februari geschorst in afwachting van een beslissing door het College van Bestuur, dat de affaire in onderzoek nam."

2. In antwoord op vraag 2 kan ik mededelen dat mij uit de door het College van Bestuur verstrekte informatie gebleken is dat deze schorsing op 9 februari jl. plaatsvond, nadat in een gesprek met de betrokken eindredacteur de toedracht van zaken was geverifieerd, en door hem was bevestigd.

Op 12 februari is een en ander opnieuw met hem besproken. Het College van Bestuur besliste vervolgens de schorsing te handhaven en het Gewestelijk Arbeidsbureau te verzoeken om toestemming tot zijn ontslag. De eindredacteur heeft daartegen beroep aangetekend bij de Commissie van Beroep zoals deze bij de Vrije Universiteit is ingesteld krachtens het rechtspositiereglement. Deze commissie heeft het beroep bij uitspraak van 21 maart 1973 verworpen. Tijdens de behandeling van het beroep is de heer Bückmann terzijde gestaan door de secretaris van de Nederlandse Vereniging van Journalisten, mr. G. A. I. Schut.

Op 20 juni 1973 is door de directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau toestemming verleend voor ontslag. Op 25 juni 1973 is de heer Bückmann bericht dat dit ontslag, met inachtneming van de opzegtermijn, zal ingaan per 1 september 1973.

3. De vraag, neergelegd in de eerste volzin, kan ik bevestigend beantwoorden.

Wat betreft de conclusie genoemd in de tweede paragraaf van deze vraag meent ondergetekende dat ook het rapport uitgebracht aan de universiteitsraad van de Vrije Universiteit, waarin het beleid en de structuur ten aanzien van het universiteitsblad werden neergelegd getuigt van de hier vertolkte opvatting.

Het rapport schrijft dat „een universiteitsblad een dienende functie voor de universitaire gemeenschap als geheel moet hebben, en niet beschouwd moet kunnen worden als een verlengstuk van wie dan ook in de universiteit”.

Daarbij moet worden aangetekend dat het blad „Ad Valvas” geheel uit de universitaire begroting wordt bekostigd.

4. Gezien de plaats en functie in de universiteit van universiteitsbladen in het algemeen, en van het blad „Ad Valvas” in het bijzonder, is het gepast dat de universiteitsraden van de instellingen, die in dezen als uitgever fungeren, bepalen in welke geest deze bladen geredigeerd worden. De geschetste gang van zaken, waarbij de vrije meningsuiting door middel van deze bladen stoelt op het hoogste gekozen orgaan van de universiteit krachtens de Wet Universitaire Bestuursvorming, scheidt mijns inziens een beter uitgangspunt dan voorschriften mijnerzijds zouden vermogen.